

ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

13.

KURIER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Вторникъ. 15-го Февраля — 1838 — Wilno. Wtorek. 15-go Lutego.

ВНУТРЕННЯЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 6-го Февраля.

Высочайшими Грамотами, 21-го и 26-го Января, Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами: Ордена *Благо Орла*, Попечитель Дерптскаго Учебнаго Округа, Генералъ-Лейтенантъ *Крафтстремъ*; Ордена *Св. Анны 1-й степени*, Попечитель С. Петербургскаго Учебнаго Округа, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ Князь *Дондуковъ-Корсаковъ*, и Управляющій Департаментомъ Народнаго Просвѣщенія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ Князь *Ширинскій-Шихматовъ*; Ордена *Св. Станислава 2-й степени*, Помощникъ Попечителя Бѣлорусскаго Учебнаго Округа, Статскій Совѣтникъ *Груберъ*.

— Высочайшею Грамотою, 1-го Января, Всемилостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ Ордена *Св. Станислава 1-й степени*, Исправляющій должность Статсъ-Секретаря въ Государственномъ Совѣтѣ, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ *Башицкий*.

— Высочайшими Грамотами, 1-го и 2-го Января, Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами: Ордена *Св. Станислава 1-й степени*, Исправляющій должность Статсъ-Секретаря въ Государственномъ Совѣтѣ, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ *Никитинъ*; того же Ордена *2-й степени*: Помощникъ Статсъ-Секретаря Государственного Совѣта, Статскій Совѣтникъ *Поповъ*, и Членъ Совѣта Полтавскаго Института благородныхъ дѣвицъ, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ *Дьяковъ*.

— Высочайшими Грамотами, 22-го Января, Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами: Ордена *Св. Анны 2-й степени*, Императорскою Короною украшеннаго, Пасторъ Евангелическо-Реформатской церкви *фонъ Муральтъ*; *Св. Равноапостольнаго Князя Владимира четвертой степени*, Директоръ 1-й Виленской Гимназіи, Надворный Совѣтникъ *Устиновъ* и Академикъ Императорской Академіи Наукъ *фонъ-Беръ*; *Св. Станислава третьей степени*, Директоръ 2-й Виленской Гимназіи, Коллежскій Ассесоръ *Кисловъ* и того же Ордена *четвертой степени*: Старшіе Учители Гимназіи, Коллежскій Ассесоръ *Калиновскій* и Титулярный Совѣтникъ *Герардъ* и *Св. Анны третьей степени*, Инспекторъ 2-й Виленской Гимназіи, Титулярный Совѣтникъ *Бакстеръ*.

— Сообщаемъ краткое извлеченіе изъ Высочайше утвержденного Положенія о военномъ поселеніи на Кавказѣ.

Цѣль учрежденія военнаго поселенія на Кавказѣ есть, давъ заслуженнымъ воинамъ осѣдность, и умноживъ ими Русское народонаселеніе въ земляхъ Горскихъ народовъ, оградить безопасность нашихъ границъ и путей сообщенія отъ враждебныхъ набѣговъ, поспѣшествовать въ томъ краю земледѣлію, торговлѣ и промышленности, и, посредствомъ взаимныхъ нуждъ и взаимныхъ пользъ, положить наконецъ прочное основаніе къ сближенію съ племенами, до сего намъ чуждыми. Сообразно съ сего цѣлю, назначаются для военнаго поселенія удобныя земли и нижніе чины регулярныхъ войскъ Отдѣльнаго Кав-

WIA DOMOŚCI KRAJOWE.

Санкт-Petersburg, 6-go Lutego.

Przez Najwyższe Dyplomata, 21 i 26-go Stycznia, Najłaskawiey mianowani Kawalerami: Orderu *Orła Białego*, Kurator Dorpackiego Okręgu Szkolnego, Jenerał-Porucznik *Kraftstrem*; Orderu *Sw. Anny 1-go stopnia*, Kurator St. Petersburgskiego Okręgu Szkolnego, Rzeczywisty Radzca Stanu Xiążę *Dondukow-Korsakow*, i Zarządzający Departamentem Narodowego Oświecenia, Rzeczywisty Radzca Stanu Xiążę *Sziriński-Szichmatow*; Orderu *Sw. Stanisława 2-go stopnia*, Pomocnik Kuratora Białoruskiego Okręgu Szkolnego, Radzca Stanu *Gruber*.

— Przez Najwyższy Dyplomata, 1-go Stycznia, Najłaskawiey mianowany Kawalerem Orderu *Sw. Stanisława 1-go stopnia*, Sprawujący obowiązek Sekretarza Stanu w Radzie Państwa, Rzeczywisty Radzca Stanu *Baszwicki*.

— Przez Najwyższe Dyplomata, 1 i 2-go Stycznia, Najłaskawiey mianowani Kawalerami: Orderu *Sw. Stanisława 1-go stopnia*, Sprawujący obowiązek Sekretarza Stanu w Radzie Państwa, Rzeczywisty Radzca Stanu *Nikitin*; tegoż orderu *2-go stopnia*: Pomocnik Sekretarza Stanu Rady Państwa, Radzca Stanu *Popow*, i Członek Rady Połtawskiego Instytutu Szlacheckich Panien, Rzeczywisty Radzca Stanu *Djakow*.

— Przez Najwyższe Dyplomata, 22-go Stycznia, Najłaskawiey mianowani Kawalerami: Orderu *Sw. Anny 2-go stopnia* *Cesarską Koronę ozdobionego*, Pastor Ewangelicko-Reformowanego kościoła *von Muralt*; *Sw. Równego z Apostołami Xiążęcia Włodzimierza czwartego stopnia*, Dyrektor 1-go Gimnazjum Wileńskiego, Radzca Dworu *Ustinow* i Akademik *CESARSKIEY Akademii Nauk von Ber*; *Sw. Stanisława trzeciego stopnia*, Dyrektor 2-go Gimnazjum Wileńskiego, Assesor Kollegialny *Kislow* i tegoż orderu *czwartego stopnia*: Starsi Nauczyciele tegoż Gimnazjum, Assesor Kollegialny *Kalinowski* i Radzca Honorowy *Gerard*, i *Sw. Anny trzeciego stopnia*, Inspektor 2-go Gimnazjum Wileńskiego, Radzca Honorowy *Biakster*.

— Udzielamy krótki wyciąg z Najwyżey utwierdzoney Ustawy o woyskowem osiedleniu na Kaukazie.

Celem urządzenia woyskowego osiedlenia na Kaukazie jest, ażeby dawszy zasłużonym wojownikom osiadłość, i pomnożywszy nimi ludność Ruską na ziemiach Górali, zapewnić bezpieczeństwo naszych granic i dróg komunikacyynych od nieprzyjacielskich napadów, rozszerzać w tym kraju rolnictwo, handel i przemysł, i za pośrednictwem wzajemnych potrzeb i spólnych korzyści, dać nakoniec trwałą ośnowę ku zbliżeniu się z plemionami, dotąd nam obcemi. Zgodnie z tym celem, naznaczone są dla woyskowego osiedlenia dobre grunta i ludzie niższych rang regularnych woysk Oddzielnego Korpusu Kaukazkiego, żonaci i ci, którzy już pewny wysłużyli

казскаго Корпуса, женатые и уже прослужившіе известныя сроки. Военное поселеніе на Кавказъ не составляетъ округовъ, подобно другимъ военнымъ нашимъ поселеніямъ. Оно учреждается въ двухъ видахъ: 1) отдѣльными селеніями, и 2) при постоянныхъ штабъ-квартирахъ войскъ. Общее мѣстное управленіе и устройство военного поселенія на Кавказѣ предоставляется Командиру Отдѣльнаго Кавказскаго Корпуса. Главное управленіе военнымъ поселеніемъ на Кавказѣ сосредоточивается въ Военномъ Министерствѣ, по Департаменту Военныхъ Поселеній.

Для военного поселенія отдѣльными селеніями предназначаются слѣдующія земли. На Кавказской линіи: 1) На лѣвомъ берегу рѣки Сунжи, съ крѣпости Грозной до впаденія Сунжи въ Терекъ, и далѣе отъ соединенія сихъ рѣкъ на юго-востокъ, во владѣніяхъ Кумыкскихъ, до горъ Качалыковскихъ. 2) Въ Большой и Малой Кабардахъ: на военно-Грузинской дорогѣ и на Кабардинской и Кисловодской линіяхъ. (Примѣч. По заселеніи сихъ линій, военное поселеніе можетъ быть предпринято близъ Кубанскихъ нашихъ укрѣпленій, и наконецъ за Кубанью, по усмирении Закубанцевъ.) За Кавказомъ: 3) Въ Джарской Области, на Алазанской равнинѣ. 4) По восточному берегу Чернаго Моря, отъ границъ Турціи до оконечности хребта Кавказскихъ Горъ, упирающагося въ море при Гагринскомъ укрѣпленіи; и 5) Въ Имеретіи. Всѣ заключающіяся въ означенныхъ пространствахъ казенныя земли исключаются изъ гражданскаго вѣдомства и поступаютъ въ непосредственное военное управленіе.

Земли на сихъ пространствахъ, принадлежащія частнымъ владѣльцамъ, приобрѣтаются для военнаго поселенія, съ назначеніемъ за нихъ денежнаго или другаго вознагражденія. Въ отдѣльных селеніяхъ Военнаго Поселенія на Кавказѣ полагается водворить:

- 1) По рѣкѣ Сунжѣ 600 семействъ.
- 2) Въ Большой и Малой Кабардахъ 900 семействъ.
- 3) На Алазанской равнинѣ 300 семействъ.
- 4) На восточномъ берегу Чернаго Моря 700 семействъ.

Изъ того числа:
Близъ Поти, Редутъ-Кале и до
р. Ингуры 200 семействъ
Въ Самурзаханскомъ округѣ, отъ
Ингуры до р. Гализги 100 — —
Отъ Гализги до Гагрскаго укрѣ-
пленія въ Абхазіи 400 — —
Итого 700 семействъ.

5) Въ Имеретіи 400 семействъ.
Вообще 2,900 семействъ.
Водвореніе происходитъ не вдругъ, а постепен-
но; но непременно каждый годъ, по мѣрѣ возмоз-
ности, какую представляютъ къ тому денежныя спо-
собы. Соответственно сему, въ первый годъ по из-
даніи настоящаго положенія, получаютъ осѣдлость:
На Военно-Грузинской дорогѣ 250 семействъ.
На вновь проложенной дорогѣ по
правому берегу рѣки Ингуры, при у-
крѣпленіи Гранды и близъ рѣки Бзыби 200, и
На Алазанской равнинѣ 50
500 семействъ.

Одесса, 21-го Января.

Съ 18-го по 21-е Января состояніе обществен-
наго здоровья въ городѣ и предмѣстіяхъ было совер-
шенно благополучно. — Въ чумномъ кварталѣ оста-
ется больныхъ восемь человѣкъ.

— Въ Одесскомъ Вѣстникѣ напечатано: „Послѣ
морозовъ, непрерывно продолжавшихся здѣсь 29 дней
сряду, состояніе температуры нашей измѣнилось съ
14-го Января, и воздухъ такъ было потеплѣлъ, что
14-го, 15-го и 16-го Января началъ всюду таять
снѣгъ; послѣ того снова наступали у насъ легкіе
морозы, перемежающіеся съ оттепелью, но вообще
атмосфера сдѣлалась постоянно теплѣе. Мы съ не-
терпѣніемъ желаемъ увидѣть нашъ портъ свободнымъ
отъ льда, и нетерпѣливо ждемъ восстановленія на-
шихъ заграничныхъ сношеній по морю, и въ особен-
ности, пароходныхъ сообщеній съ Константинопо-
лемъ. Намъ не пріятно было обратиться нынѣшней
зимой къ медленному сухому пути, чтобы имѣть из-
вѣстія изъ Турціи, которыя мы привыкли получать
каждые десять дней, чрезъ пятьдесятъ часовъ по от-
плытіи парохода изъ Константинополя. Намъ успо-
коивается, по крайней мѣрѣ, въ жестокости нашей
зимы то, что не мы одни терпимъ отъ этихъ моро-
зовъ: въ Тифлисѣ холодъ доходилъ до 13-ти граду-
совъ, въ Константинополѣ, какъ мы уже говорили,
до 11, а въ Палермо до 4-хъ! Изъ Θεοδοіи пишутъ
намъ, что тамошній портъ покрылся льдомъ, чего

termin. Woyskowe osiedlenie na Kaukazie nie stano-
wi Okręgów, jak inne woyskowe nasze osiedlenia. U-
rządza się ono we dwóch kształtach: 1) Oddzielnemi
wsiami, i 2) przy stałych sztabowych kwaterach woysk.
Ogólny miejscowy zarząd i urządzenie woyskowego o-
siedlenia na Kaukazie zostawuje się Dowódcy Oddziel-
nego Korpusu Kaukazkiego. Główny zarząd woysko-
wego osiedlenia na Kaukazie koncentruje się w Mini-
sterium Woyny w Departamencie woyskowych osiedleń.

Для воyskowego осiedlenia oddzielnemi osadami na-
znaczają się grunta następujące. Na linii Kaukazkiej:
1) Na lewym brzegu rzeki Sunży, od twierdzy Groźney
do uścia Sunży do Tereku, i dalej od połączenia się
rzek tych na południo-wschód, w posiadłościach Kumyc-
kich, do gór Kaczałykowskich. 2) W Wielkiej i Ma-
łej Kabardach: na drodze woyskowo-Gruzińskiej i na
liniach Kabardyńskiej i Kistowodzkiej. (Uwaga: Po
załudnieniu tych linii, osiedlenie woyskowe może być
przedsięwzięte blisko Kuhańskich naszych fortyfikacyi,
i nakoniec za Kubanem, po uspokojeniu Zakubanców.)
За Кавказомъ: 3) W Obwodzie Dżarskim, na równinie
Ałazańskiej. 4) Na wschodnim brzegu morza Czarnego,
od granic Turcyi do końca łańcucha gór Kaukazkich,
wpadającego do morza przy twierdzy Hagryńskiej; i 5)
W Imeretii: Wszystkie zawierające się w pomienionych
przestrzeniach grunta skarbowe wyymują się zpod wie-
dzy cywilney i wchodzą pod bezpośredni zarząd woys-
kowy.

Grunta na tych przestrzeniach, należące do wła-
ścicieli prywatnych, nabywają się dla woyskowego o-
siedlenia, z назначением за не pieniężnego lub innego
wynagrodzenia. W oddzielnych osadach Woyskowego
Osiedlenia na Kaukazie zamierza się osadzić:

- 1) Ponad rzeką Sunżą 600 rodzin.
- 2) W Kabardah Wielkiej i Małej 900 rodzin.
- 3) Na równinie Ałazańskiej 300 rodzin.
- 4) Na wschodnim brzegu morza Czarnego 700 rodzin.

Z liczby tey:

Близъ Поти, Редутъ-Кале и над р. Ингурą 200 rodz.
W okręgu Samurzachaniskim, od Ingura
do r. Halizgi 100 rodz.
Od Halizgi do Hagryńskiej warowni
w Abchazyi 400 rodz.
W ogóle . 700 rodz.

5) W Imeretii 400 rodzin.
W ogóle 2,900 rodzin.
Osiedlanie skutecznia się nie razem, lecz stopnio-
wie; ale nie odmiennie każdego roku, w miarę możno-
ści, jaką nastroczają do tego zasoby pieniężne. Zgodnie
z tѣm, w pierwszym roku po wydaniu niniejszey usta-
wy, otrzymują osiadłość:
Na drodze Woyskowo-Gruzińskiej . 250 rodzin.
Na nowo wyprowadzonej drodze pra-
wym brzegiem rzeki Ingury, przy twierdzy
Grandy i blisko rzeki Bzybi 200, i
Na równinie Ałazańskiej 50
500 rodzin.

Одесса, 21-го Стycznia.

Od 8-go do 21-go Stycznia stan publicznego zdro-
wia w mieście i na przedmieściach zupełnie był pomyśl-
ny. W kwartale dżumnym pozostaje chorych ośmiu.

— W Gazecie Odesskiej czytamy: „Po mrozach, nie-
ustannie tu przez 29 dni trwających, stan naszey tem-
peratury odmienił się od 14-go Stycznia, i powietrze tak
było pocięplęło, że 14-go, 15-go i 16-go Stycznia zaczął
wszędzie sніг topnieć; potem znowu nastały lekkie
mrozy, naprzemian z odligą, ale w ogólności atmo-
sfera statecznie jest ciepleyszą. Z niecierpliwością ża-
damy uyrzec port nasz wolnym od lodu, i niecierpli-
wie oczekujemy przywrócenia zagranicznych naszych
stosunków morzem, a w szczególności komunikacyi
statkami parowemi z Konstantynopolem. Nieprzyje-
mnie nam było tey zimy powrócić do przewlokłey
drogi lądowej, dla otrzymywania wiadomości z Tur-
cyi, które przywykliśmy miewać co dziesięć dni,
w pięćdziesięciu godzinach po wyysciu parochodu z
Konstantynopola. Co do ostrey zimy naszey, to nas
przynajmniej zaspakaja, że nie nam jednym dokuczają
te mrozy: w Tiflisie zimno dochodziło do 13 stopni, w
Konstantynopolu, jak już donosiliśmy, do 11-tu, a w Pa-
lermie do 4-ch. Piszą do nas z Teodozyi, że port tame-
czny zamarzł, czego nie było od roku 1812. Na połu-
dniowym brzegu Krymu jeździli saniami, pierwszy
raz, zapewna. Z Nikołajewa i Sewastopola donoszą, że

не случалось еще послѣ 1812 г. На южномъ берегу Крыма вѣдрили на санихъ, конечно, въ первый разъ. Изъ Николаева и Севастополя пишутъ, что въ первомъ изъ этихъ городовъ морозы доходили до 21°, а во второмъ до 18°; въ Севастополь это продолжалось не долго, а потому и бухты артиллерійская и южная замерзли только по берегамъ, средняя же, равно какъ Севастопольскій рейдъ, во все время были отъ льда свободны, и навигація не прекращалась.

Изъ разныхъ городовъ Бессарабіи и другихъ мѣстъ Новороссійскаго края получены многія новыя свѣдѣнія о землетрясеніи 11-го Января.

Въ Измаилѣ, Бендерахъ и Рени, сотрясеніе было сильно и продолжалось, какъ полагаютъ, въ концѣ девятаго часа, около трехъ минутъ, по направленію съ с. з. къ ю. в. — Въ этихъ трехъ городахъ замѣчено повтореніе землетрясенія, въ Измаилѣ два раза, въ 4-мъ часу по полуночи съ 11-го на 12-е и съ 12-го на 13-е Января; въ Бендерахъ и Рени, одинъ разъ, въ 4-мъ часу по полуночи съ 12-го на 13-е Января. — Многіе Одесскіе жители утверждаютъ, что и въ Одессѣ вскорѣ послѣ полуночи, съ 12-го на 13-е Января, повторилось сотрясеніе земли. (О. В.)

Рени (въ Бессарабіи), 13 Января.

11-го числа сего мѣсяца, въ три четверти десятаго часа по полудни, было здѣсь столь сильное землетрясеніе, что старожилы, неоднократно бывшіе свидѣтелями подобныхъ бѣдствій, не помнятъ еще такого же. Первоначально былъ слышенъ глухой подземный гулъ отъ сѣвера, потомъ легкое колебаніе земли и наконецъ ужаснѣйшимъ образомъ начала трястись земля; все это продолжалось нѣсколько минутъ. По прекращеніи землетрясенія, сопутствовалъ ему опять глухой подземный гулъ минуты полторы. Морозъ въ это время былъ до 12 градусовъ.

Всѣ дома болѣе или менѣе повреждены землетрясеніемъ. Жители, боясь погибнуть подъ развалинами своихъ домовъ, искали спасенія на дворахъ и улицахъ. Трескъ и колебаніе домовъ наводили ужасный страхъ, который еще увеличился отъ дикаго крика животныхъ.

Многія лавки очень пострадали; въ нихъ побито большое количество разной посуды, бутылокъ съ напитками и пр., въ одной упала стѣна и засыпала лавку; въ домахъ также побито много посуды. На рѣкѣ Дунай съ страшнымъ шумомъ потрескался весь ледъ, и вода значительно упала. Стоявшее ниже Рени на мели Валахское судно Марица, шкиперъ Русовичъ, опрокинулось на бокъ. Чрезвычайно трудно было стоять на землѣ; многіе падали и не могли встать до самаго прекращенія землетрясенія.

Въ домѣ Греческаго Священника Николая Стефанори, было забыто маленькое дитя, когда выбѣжали всѣ на дворъ; мать, вспомя о немъ, упростила Канцеляриста Колячинскаго, случившагося тогда въ этомъ домѣ, вынести дитя. Онъ только что успѣлъ выйти съ нимъ на дворъ, какъ вдругъ печь, возлѣ которой лежало дитя на постелѣ, обрушилась. Одна минута, и дитя было бы задавлено.

Съ 12 на 13 число, въ 3 часа 10 минутъ по полуночи, вновь было землетрясеніе, но уже слабѣе перваго и очень коротко, однако былъ ощущаемъ новый трескъ въ домахъ.

Многіе изъ здѣшнихъ жителей, по случаю поврежденій въ домахъ, терпятъ холодъ. Рабочихъ людей для починки домовъ, особенно печей, трудно нанять; всякій старается прежде исправить свой домъ.

Погода уже три дня пасмурна и падаетъ небольшой снѣгъ; сегодня морозъ не болѣе 6 градусовъ. За нѣсколько дней до землетрясенія, была сильная оттепель съ дождемъ, и зимняя дорога совершенно испортилась. (К. Г.)

Варшава, 13-го Февраля.

Государственный Совѣтникъ Президентъ Польскаго Банка — Приводитъ во всеобщее извѣстіе, что 31 Декабр. 1837 (12 Января 1838) г. Совѣтъ управленія Царства опредѣлилъ, что подобно тому какъ въ Имперіи, запрещается и въ Царствѣ Польскомъ частнымъ лицамъ, выдавать промессы на облигаціи 150 миліоннаго займа, и что для строгаго исполненія сего запрещенія изданы распоряженія чтобы дѣла по предмету выдаванія такихъ промессовъ частными лицами, не могли производиться на Варшавской биржѣ. — Варшава 13 Января (11 Февраля) 1838 — (подписано) Любодзкій. — Генеральный Секретарь (подписано) Лубковскій. (Г. С.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Австрія.

Вѣна, 8-го Февраля.

Третьяго дня въ гостиницѣ Князя Меттернича данъ былъ великолѣпный дѣтскій праздникъ, на

въ первомъ изъ мѣстъ этихъ морозы доходили до 21°, а во второмъ до 18°; въ Севастополѣ trwało to nie długo, a zatem i zatoki artylleryy-ka i południowa po brzegach tylko zamarzyły, środkowa zaś, równie, jak przystań Sevastopolska, przez cały czas wolne były od lodu, i żegluga nie ustawała."

— Z różnych miast Bessarabii i innych mieysc kraju Noworossyjskiego otrzymano wiele nowych wiadomości o trzęsieniu ziemi 11-go Stycznia.

W Izmailowie, Benderze i Reni, wstrząśnienie było mocne i trwało, jak sądzą, w końcu godziny dziewiątej, około trzech minut, w kierunku północo-zachodu na południo-wschód. — W tych trzech miastach dostrzeżono powtórzenie trzęsienia ziemi, w Izmailowie dwa razy, o czwartej w nocy z dnia 11 na 12 i z 12 na 13-ty Stycznia; w Benderze i Reni jeden raz, o czwartej w nocy z 12 na 13-ty Stycznia. — Wielu mieszkańców Odessy zapewnia, że i w Odessie wraz po północy, z 12-go na 13-ty Stycznia, powtórzyło się trzęsienie ziemi.

(G. O.)

Рени (въ Бессарабіи), 13-го Стycznia.

Дня 11 teraźniejszego miesiąca, o trzech kwadransach na dziesiątą wieczorem, było tu tak mocne trzęsienie ziemi, że starzy ludzie, którzy niejednokrotnie byli świadkami podobnych nieszczęść, nie pamiętają jeszcze takiego. Naprzód dał się słyszeć szum podziemny od północy, potem lekkie kołysanie ziemi, a nakoniec w sposób najokropniejszy zaczęła się trząść ziemia; wszystko to trwało kilka minut. Po ustaniu trzęsienia, słyszano znowu cichy łoskot podziemny przez półtorej minuty. Mróz w tym czasie dochodził 12 stopni.

Wszystkie domy mniej lub więcej zostały od trzęsienia ziemi uszkodzone. Mieszkańcy, lękając się zgiąć pod rozwalinami swych domów, szukali ocalenia na podworzach i ulicach. Trzęszenie i wahanie się domów okropny sprawowały przestrasz, który jeszcze powiększał dziki krzyk zwierząt.

Wiele kram bardzo ucierpiało; potłóknęła się w nich znaczna ilość różnego naczyń, butelek z trunkami i t. d., w jednej zawaliła się ściana i zasypała kramę; w domach także wiele potłóknęło się rzeczy. Na rzece Dunaju ze straszliwym łoskotem lod się popękał, a woda znacznie upadła. Stojący niżej Reni na mieliznie wołoski okręt Marica, szyper Russowicz, rzucony był na bok. Bardzo trudno było stać na ziemi; wielu upadło i nie mogło powstać aż do ustania trzęsienia ziemi.

W domu Kapłana Greckiego Nikołaja Stefanori, zapomniane było małe dziecię, kiedy już wszyscy na dziedziniec wybiegli; matka, przypomniawszy o niem, prosiła kancelarystę Kolczyńskiego, który trafunkowie znajdował się w ówczes w tym domu, ażeby wynieść to dziecię. Zaledwo ten zdołał wyjść z dziecięciem na dziedziniec, gdy nagle piec, przy którym leżało na pościeli dziecię, zapadł. Gdyby jeszcze chwila, byłoby już po dziecięciu.

Z dnia 12-go na 13-ty dziesięć minut na czwartą z północy, dało się znowu czuć trzęsienie ziemi, ale już słabsze od pierwszego i bardzo krótko trwało, słyszano jednak powtórne trzęszenie w domach.

Wielu z mieszkańców tutejszych, z powodu uszkodzeń domów, cierpi zimno. Robotników dla naprawy domów, szczególniej pieców, trudno nająć; każdy stara się naprzód swój dom naprawić.

Pogoda od trzech już dni jest pochmurna i mały śnieg pada; dzisiaj mamy mrozu nie więcej nad 6 stopni. Kilka dniami przed trzęsieniem ziemi, była wielka odliga z deszczem, tak, że droga zimowa zepsuła się zupełnie. (G. H.)

Warszawa, 13-go Lutego.

Radzca Stanu Prezes Banku Polskiego — Poda je do wiadomości publicznej, iż na dniu 31 Grudnia 1837 (12 Stycznia 1838) roku, Rada Administracyjna Królestwa postanowiła: że podobnie, jak w Cesarstwie Rossyjskiem, zabroniono jest także i w Królestwie, osobom prywatnym, wydawanie promessow na obligacye z pożyczki 150 milionowej, i że celem ścisłego wykonania tego zakazu wydane są rozporządzenia, iżby interesa, mające za przedmiot wydawanie podobnych promessow przez prywatnych, nie mogły się odbywać na giełdzie Warszawskiej. — W Warszawie dnia 30 Stycznia (11 Lutego) 1838 r. — (podpisano) Lubowski. — Sekretarz Jeneralny, (podpisano) Łubkowski. (G. C.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

AUSTRIA.

Wiedeń, 8-go Lutego.

Zawczora w hotelu Xięcia Metternicha był spawiały bal dziecienny, na którym byli obecni także młodzi

который привезли молодые Принцы Эрцгерцоговъ Франца Карла и Карла.

— Губернскій Советникъ Баронъ Францъ Кемени (реформатской Вѣры) за нѣсколько времени назначенъ Его Императ. Величествомъ Президентомъ Трансильванскаго Сейма. (A.P.S.Z.)

ВОЛЬНЫЙ ГОРОДЪ КРАКОВЪ.

Отчетъ предложенный собранію представителей о состояніи города Кракова и его области въ продолженіе послѣднихъ 4 лѣтъ, содержитъ между прочимъ слѣдующія статистическія свѣдѣнія: „Въ здѣшней катедрѣ, частными издержками украшены внутри два придела, составляющіе теперь лучшее украшеніе города; церковь Св. Екатерины одна изъ древнѣйшихъ памятниковъ Христіанской архитектуры исправлена, и перестройка базилика Св. Петра начата. При всѣхъ церквахъ города и области находится 108 чел. свѣтскаго духовенства, мужскихъ монастырей 17, женскихъ 10; монаховъ 209, монахинь 219. — Въ 1833, реорганизаціонная коммиссія, назначенная тремя Покровительственными Державами, значительно измѣнила университетскія и гимназіальныя уставы; начертала новый планъ воспитанія и гимназію Св. Варвары обратила въ ремесленную школу. Въ Ягеллонскомъ Университетѣ въ 1833 было студентовъ 265, въ слѣдующихъ годахъ примѣрно по 271. Гимназія Св. Анны имѣла въ годъ по 392 ученика; ремесленная школа, въ первый годъ своего основанія 268, второй 352, третій 370. Къ симъ учебнымъ заведеніямъ должно еще причислить училища по монастырямъ и пансіоны для женскаго пола, кромѣ того училища Еврейскія и первоначальныя. — Въ Краковѣ монастырей 4, книжныхъ лавокъ 3, литографій 3, кабинетовъ для чтенія 4. — Собственно ученыхъ сочиненій въ продолж. 4 лѣтъ вышло 83, историческихъ 2, богословскихъ 10; словесныхъ и поэтическихъ 27; — періодическихъ сочиненій издавалось 16, но число ихъ по недостатку подписчиковъ уменьшилось до 7, какъ-то: *Gazeta Krakowska*, *Zbiornik Literacki*, *Pamiętnik Naukowy*, *Rocznik Towarzystwa Naukowego*, *Pamiętnik Farmaceutyczny*, *Rocznik Instytutu Kliniki* и *Gazeta Ogrodnicza*. — Народонаселеніе самаго города Кракова, состоитъ изъ 37,027 душъ, т. е. 25,574 Христіанъ и 11,453 жидовъ; народонаселеніе области 97,435 душъ, изъ нихъ 91,515 Христіанъ, 2,920 жидовъ; въ цѣлости народонаселеніе Краковской Республики, состоитъ изъ 131,462 душъ. (G. C.)

ФРАНЦІЯ.

Парижъ, 7-го Февраля.

Палата Перовъ въ сегодняшнемъ своемъ засѣданіи занималась проектомъ закона на счетъ обращенія съ умалишенными въ заведеніяхъ и именно 1-ю статью оного, которая такого содержанія, что каждый Департаментъ долженъ имѣть заведеніе, въ которое умалишенные могли бы быть приняты и имѣли бы приличное обхожденіе. При отходѣ почты еще совѣщанія объ этой статьѣ не кончены.

— Изъ 9 отдѣленій Палаты Депутатовъ, уже 7 назначили своихъ комиссаровъ для бюджетнаго комитета; 16 изъ нихъ принадлежать къ лѣвому центру и оппозиціи и 12 къ Министерству и Доктринерамъ. Очень любопытно, кто будетъ избранъ въ Президенты бюджетной коммиссіи. Голоса вѣроятно будутъ раздѣлены между Гг. *Пасси* и *Дюшатель*. Избраніе перваго должно почитаться ударомъ для Министерства, ибо оно всячески старается обезпечить наименованіе Г. *Дюшателя*.

— По новѣйшимъ извѣстіямъ изъ Алжира, войска, отправленные противу *Абдель-Кадера*, чтобы воспрепятствовать впаденію Эмира въ Французскія границы, всѣ опять возвратились въ Алжиръ и миръ кажется обезпеченъ на нѣкоторое время.

— Въ *Messenger* сказано: „Маркизь *Эспеха*, имѣетъ частыя совѣщанія съ Президентомъ Совета и еще вчера утромъ, провелъ болѣе часа въ кабинетѣ Графа *Моле*. Утверждаютъ что Посланникъ въ слѣдствіе полученныхъ имъ новѣйшихъ извѣстій, сдѣлалъ опять Правительству рѣшительный и убѣдительный вопросъ касательно его видовъ въ отношеніи Испаніи.“

— *Courrier de Bordeaux* отъ 3-го ч. сообщаетъ слѣдующее: „Полиція арестовала здѣсь вчера четырехъ Испанскихъ Офицеровъ. Утверждаютъ также, что въ слѣдствіе открытаго недавно Карлистскаго заговора, многіе знатные Испанскіе выходцы получили приказаніе оставить Бордо, и отправиться въ другіе города внутри Франціи.“

9-го Февраля.

Король ѣздилъ вчера въ полдень въ сопровожденіи дежурныхъ Адыутантовъ въ Версальскій Музей,

synowie Arcy-Xiążąt *Franciszka Karola* i *Karola*.

— Radzca Gubernialny Baron Franciszek Kamenzi (religii reformowanej), przed niejakim czasem otrzymał od Cesarza mianowanie na Prezydenta Seymu Siedmiogrodzkiego. (A.P.S.Z.)

ВОЛНЕ МІАСТО КРАКОВЪ.

Справозданіе, предлѣженное згромаденію Representatives, о станіе міста Krakowa i jego okręgu, w ciągu ostatnich lat 4-eh, zawiera między innemi następujące statystyczne wiadomości. — „W katedrze tamiecznej, z funduszow prywatnych, upiękniono wewnątrz dwie kaplice, będące teraz pierwszą miastą ozdobą; kościół S. Katarzyny, jeden z najdawniejszych pomników budownictwa chrześcijańskiego, został wyrestaurowany, a restauracja Bazyliki S. Piotra rozpoczęta. Przy wszystkich kościołach miasta i okręgu, znajduje się 108 świeckich księży, klasztorow męzkich jest 17, żeńskich 10; zakonników 209, zakonnic 219 — W r. 1833, Kommissya reorganizacyjna, przez trzy Opiekunów Mocarstwa wyznaczona, zmieniła znacznie Statuta Uniwersyteckie i Gimnazyalne; ułożyła nowy plan edukacyjny i Gimnazjum S. Barbary zamieniła na szkołę rzemieślniczą. Uniwersytet Jagielloński w 1833 liczył uczniów 265, w latach następnych w przecięciu po 271. Gimnazjum S. Anny miało w przecięciu rocznie po 392 uczniów; szkoła rzemieślnicza w pierwszym roku założenia swego 268, w drugim 352, w trzecim 370. Do tych instytucyj naukowych policzyć jeszcze należy szkoły płci żeńskiej w klasztorach i pensye także płci, tudzież szkoły żydowskie i elementarne. — Drukarni ma Krakow 4-ry, księgarń 3, litografii 3, gabinetow czytania 4. — Sciśle naukowych dzieł wyszło w 4-letnim okresie 83, historycznych 2, religijnych 10, literackich i poetyckich 27; — Pism czasowych wychodziło 16, ale liczba ich, dla braku abonentów, zmniejszyła się do 7, temi są: *Gazeta Krakowska*, *Zbiornik Literacki*, *Pamiętnik Naukowy*, *Rocznik Towarzystwa Naukowego*, *Pamiętnik Farmaceutyczny*, *Rocznik Instytutu Kliniki* i *Gazeta Ogrodnicza*. — Ludność samego miasta Krakowa wynosi 37,027 dusz, to jest: 25,574 chrześcian a 11,453 żydów; ludność okręgu 97,435 dusz z tych 91,515 jest chrześcian, 2,920 żydów; w ogóle ludność całej Rzeczypospolitey Krakowskiej, wynosi 131,462 dusz. (G. C.)

FRANCYA.

Paryż, dnia 7 Lutego.

Izba Parów na dzisiejszym swém posiedzeniu zajmowała się projektem do prawa względem postępowania z choremi na umyśle w domach obłąkanych, a mianowicie pierwszym jego artykułem, takiego brzmienia, że na przyszłość każdy Departament będzie obowiązany posiadać zakład, gdzieby chorzy na umyśle mogli być przyjmowani i stosownie utrzymywani. Przy odejściu poczty, narady nad tym artykułem, jeszcze nie były ukończone.

— Z 9-ciu biur Izby Deputowanych, 7 mianowało już swych kommissarzy do kommissyi budżetowej; 16 z tych należy do lewego środka i opozycyi, a 12 do Ministerium i Doktrynerów. Bardzo jest natężona ciekawość: kto będzie mianowany na Prezydenta kommissyi budżetowej. Głosy zapewne będą rozdzielone pomiędzy Pp. *Passy* i *Duchatel*. Wybor pierwszego musiałby być uważany jako porażka Ministerium, które dokłada wszelkich usiłowań, ażeby mianowanie Pana *Duchatel* zabezpieczyć.

— Według najnowszych wiadomości z Algieru, woyska, które wysłane były przeciw *Abdel-Kadera*, ażeby przeszkodzić wtargnieniu Emira w granice Francuzkie, znowu wszystkie powróciły do Algieru i pokoy zdaje się przynajmniej na czas niejaki zabezpieczonym.

— *Messenger* donosi: „Margrabia *Espeja* miewa częste konferencye z Prezydentem Rady i jeszcze wczoraj rano przepędził więcej godziny w gabinecie Hrabiego *Molé*. Utrzymują, że Poseł, skutkiem nowszych nadeszłych do niego depeszy, przełożył Rządowi wyrażne i nalegające zapytanie względem jego widoków co do Hiszpanii.“

— *Courrier de Bordeaux* pod d. 3 zawiera co następuje: „Policya aresztowała tu wczoraj czterech Hiszpańskich oficerów i oddała ich pod wiedzę Prefekta. Zapewniają także, że skutkiem odkrytego niedawno spisku Karolistowskiego, wielu znakomitym emigrantom Hiszpańskim, dano rozkaz opuścić Bordeaux i udać się do innych miast wewnątrz Francyi.“

Dnia 9.

Król wczoraj o południu, przeprowadzany przez dwóch swoich Adjutantów służbowych, udał się do mu

который теперь закрывается для большей части публики на неопредѣленное время.

— Вчера былъ большой концертъ у Короля, въ которомъ участвовали первые музыканты и пѣвцы столицы, особенно Г. *Дюпресъ*, *Рубини*, *Тамбурини* и *Д-ца Гризи*. Между приглашенными депутатами замѣтили многихъ въ черномъ фракѣ. Напротивъ другіе, и между прочими Г. *Дюпенъ*, были въ прежнемъ депутатскомъ костюмѣ.

— Замѣчено, что нѣсколько уже дней, полиція въ Тюильери усилена и при прогулкахъ Короля теперь предприняты большія мѣры предосторожности, нежели прежде. Это обстоятельство было причиною, что распространивъ слухъ, будто открыто покушеніе на жизнь Короля.

— Перъ *Гаспаринъ* назначенъ Президентомъ Историческаго комитета памятниковъ и искусствъ.

— По новѣйшимъ извѣстіямъ изъ Орана *Абдель-Кадеръ* имѣетъ 8,500 чел. войска, которое онъ въ нѣсколько дней можетъ увеличить 4 или 5,000 конницы. Въ оружіи и снарядахъ у него нѣтъ недостатка, онъ также дѣлательно занятъ усовершенствованіемъ артиллеріи, которая впрочемъ теперь ничего не значить. Его доходы въ слѣдствіе договора на Тафна въ десять разъ увеличились и онъ, говорятъ, собралъ значительныя сокровища.

— Здѣшнія газеты содержатъ слѣдующія извѣстія о возобновленіи ордена Бенедиктинцевъ во Франціи: Папа *Григорій XVI* Апостольскою грамотою отъ 1 Сентября прош. г. произвелъ Солемскій монастырь въ настоящее Аббатство ордена Св. Бенедикта и прежняго Пріора *Геранжера*, который этою зимою для каноническаго утвержденія, выѣхалъ въ Римъ, назначивъ Аббатомъ. Тою же Апостольскою грамотою возстановлено Французское общество ордена Св. Бенедикта, которое заключаетъ въ себѣ прежнія общества Клуви, Ст. Ванъ, Ст. Гидольфъ и Ст. Мауръ. Временный Аббат Солемскій есть Генеральнымъ Настоятелемъ оного. Уже появился плодъ литературной дѣятельности сихъ Бенедиктинцевъ подъ заглавіемъ: *les Origines de l'Eglise Romaine*.

— *Toulonnais* содержитъ слѣдующее: „Говорили, что войско будетъ увеличено, и что къ сему увеличенію было поводомъ содержаніе корпуса въ 49,000 чел. въ Африкѣ. Между всѣми средствами, которыя до сихъ поръ употребляли, чтобы Францію отвратить отъ ея новой колоніи, это средство есть самое низкое. Въ Африкѣ находится, какъ и Министерству можетъ сказать, не болѣе 30,000 ч., и если по сему въ военномъ Министерствѣ дѣйствительный составъ Африканскаго войска предложить до 49,000 чел., то обманываются сами, или хотятъ обмануть Палаты.“

— Правительство публиковало слѣдующую телеграф. депешу изъ Байонны отъ 5 Февраля: „По извѣстіямъ изъ Льюдо отъ 2-го ч., *Эспартеро* велѣлъ обратно вывезти изъ Бальмазеды всѣ орудія и разрушить всѣ укрѣпительныя работы, какъ будто бы онъ хотѣлъ оставить крѣпость. Изъ Пампелоны оффициально подтверждаютъ побѣду бригадира *Леона* надъ Карлистами. Результатомъ сраженія было взятіе и разрушеніе моста и трехъ шанцовъ въ Бельаскоаинѣ, 200 плѣнныхъ, 120 убитыхъ и 400 раненыхъ.“

— На вчерашней биржѣ курсы Французскихъ ассигнацій нѣсколько уменьшились, ибо избраніе Г-на *Лавитта* въ 6 округъ почитали непремѣннымъ, и немедленно по его вступленіи въ Палату, опасались предложенія на счетъ уменьшенія процентовъ.

(A.P.S.Z.)

А н г л і я.

Лондонъ, 7-го Февраля.

Королева даетъ теперь ежедневно аудіенцію первому Министру; также его чаще приглашаютъ къ Королевскому столу нежели его сотоварищей.

— Русскій и Французскій Посланники посѣщали вчера Статсъ Секретаря иностранныхъ дѣлъ.

— *Morning Herald* уведомляетъ, что ораторъ Нижняго Парламента, Г. *Аберкромби*, не чувствуетъ себя въ силахъ, выдержать этого засѣданія и что онъ по сему изъявилъ желаніе, чтобы Парламентъ освободилъ его отъ должности.

— По донесеніямъ сегожъ журнала, знающіе дѣло увѣряютъ, что уже дошло почти до разрыва между Графомъ *Дургамомъ* и Министрами. Что-то подобное намекнулъ Лордъ *Брумъ* въ пятницу въ Верхнемъ Парламентѣ, когда сомнѣвался въ томъ, вступить ли Графъ вообще въ свою миссію въ Канаду. Причиною мнимаго сего упрека, полагаетъ преждевременное обнародованіе инструкцій данныхъ Лордомъ *Гленельгомъ* Графу *Дургаму*.

— Линійный корабль *Гестингесъ* будетъ приготовленъ въ Ширнестъ, чтобы перевести Графа *Дургама* въ Канаду.

zeum Wersalskiego, które od dnia dzisiejszego na czas nieoznaczony zamkniętém zostało dla większej części publiczności.

— Wczora u Króla był wielki koncert, na którym dali się słyszeć pierwsi muzycy i śpiewacy stolicy, a szczególniej PP. *Duprez*, *Rubini*, *Tamburini* i Panna *Grizi*. Pomiedzy zaproszonymi deputowanymi, postrzeżano wielu w czarnych frakach. Inni zaś, pomiedzy którymi i P. *Dupin*, byli w dawniejszym ubiorze deputowanych.

— Dostrzeżono, że od kilku dni straż policyyna w Tuilleryach wzmocniona, i że podczas przejażdżek Królewskich, zarządono większe jak dotąd, środki ostróżności. Okoliczność ta dała pochoć do pogłoski, że nie dawno powzięto ślad śpisku na życie Króla.

— Par *Gasparin* mianowany został Prezydentem historycznego komitetu pomników i sztuk.

— Podług najnowszych doniesień z Oranu, *Abdel-Kader* ma teraz więcej jak 8,500 woyska, a które w kilku dniach może powiększyć o 4 do 5,000 jazdy. Nie braknie mu broni i zapasów strzelniczych, również bardzo się czynnie zajmuje ulepszeniem swojej artylleryi, która tymczasem tak dobrze, jak nic nie znaczy. Dochody jego skutkiem traktatu Tafneńskiego o dziesięć razy się powiększyły i już miał zebrać znaczne summy.

— Gazety tuteysze zawierają następującą wiadomość o przywróceniu Benedyktynów we Francyi: „Papież *Grzegorz XVI*, przez list Apostolski pod d. 1 Września z. r., klasztor w Solesmes wyniosł na regularne Opactwo Zakonu Sw. Benedykta i dotychczasowego przełożonego *Gueranger*, który, dla kanoniczney approbacyi, tej zimy był w Rzymie, mianował Opatem. Przez takież listy Apostolskie przywrócona została kongregacya Zakonu Sw. Benedykta, obejmująca dawniejsze zgromadzenia w Clugny, St. Vannes, St. Hydolphe i St. Maur. Były Opat Solmes, jest tam teraz Jeneralnym Superiorem. Owoc prac literackich tych Benedyktynów ukazał się już w handlu księgarskim pod tytułem: *Les Origines de l'Eglise Romaine*.“

— Dziennik *Toulonnais* udziela co następuje: „Zawiadomiono, że woysko ma bydz powiększone, i że do tego powiększenia było powodem utrzymanie korpusu ze 49,000 ludzi w Afryce. Pomiedzy wszystkimi środkami, jakich używano dotąd, ażeby Francyi obrzydzić jej nową osadę, ten jest największy. W Afryce znajduje się, co i Ministerjum powiedzieć może, nie więcej, jak 30,000 ludzi, i jeśli pomimo to, w Ministerjum woyskowém podają rzeczywisty skład Afrykańskiego woyska na 49,000 ludzi, tedy się oszukują sami, albo chcą oszukać Izby.“

— Rząd ogłosił następującą depeszę telegraficzną z Bayonny pod d. 5 Lutego: „Podług wiadomości z Llo-dio pod d. 2, *Espartero* cofnął z Barcellony wszystkie działa i rozkazał zburzyć wszystkie roboty fortyfikacyne tak, iż się zdaje, że chce opuścić to miejsce. Z Pampelony drogą urzędową potwierdzają o zwycięstwie Brygadyera *Leon* nad Karolistami. Wzięcie i zburzenie miasta i trzech szanców w Belascoain, 200 wziętych w niewolę, 120 zabitych i 400 ranionych, są wypadkiem bitwy.“

— Na wczorajszej giełdzie kursa papierów francuzkich spadły nieco: gdyż wybor P. *Lafitte* w 6 okręgu, miano za niezawodny, i wkrótce po weyściu jego do Izby, łączano się wniosku względem redukcji rentów.

(A.P.S.Z.)

А н г л і я.

Лондонъ, дня 7-го Lutego.

Крѳлова codziennie daje audyencye pierwszemu Ministrowi, częściej on takż zapraszany jest do stołu Krѳlowey, jak jego koledzy.

— Postowie Rossyyski i Francuzki odwiedzali wczora Sekretarza Stanu spraw zewnatrznych.

— *Morning-Herald* ma wiedzieć, że mówca Izby Niższej P. *Abercromby*, zasłabym się czuje do wytrzymania dążeń terażniejszych posiedzeń, i że dla tego oświadczył życzenie, ażeby Izba uwolniła go od tego obowiązku.

— Podług tegoż dziennika, osoby dobrze zawiadomione upewniają, że doszło już prawie do zerwania pomiedzy Hrabią *Durham*, a Ministrami. Cós podobnego chciał takż dać poznać Lord *Brougham* w piątek w Izbie Wyższej, gdy oświadczył wątpliwosć, azali jeszcze Hrabia w ogółności przedsięwzie swoje misję do Kanady. Jako przyczynę mniemanego tego zarzutu, przytaczają zawczesne ogłoszenie, danych przez Lorda *Glenelg* Hrabiemu *Durham* instrukcyj.

— Okręt liniowy *Hastings*, przygotowany będzie w Cheernes, dla przewiezienia Hrabiego *Durham* do Kanady.

— 29-го Января обѣимъ Палатамъ предложень торговый и судоходный договоръ заключенный между Королевою Великобританскою и Греческимъ Королемъ и подписанный 4-го Октября въ Лондонѣ. По сему договору, Греческіе корабли въ Англійскихъ и Англійскіе въ Греческихъ портахъ при входѣ и выходѣ, вносятъ ту же сумму какъ корабли своей націи. Обѣ Державы могутъ назначать Консуловъ въ тѣхъ и другихъ портахъ. Подданные обѣихъ Державъ пользуются въ обѣихъ государствахъ совершенною религіозною терпимостію и свободно по завѣщанію могутъ распоряжаться своею собственностію. Трактатъ со дня взаимнаго утвержденія заключенъ на десять лѣтъ. Сія раздѣла должна послѣдовать въ продолженіе трехъ мѣсяцевъ со дня подписанія.

8 го Февраля.

Ея Велич. Королева давала вчера аудіенціи Бразильскому Послу Г. Гальвао, Сардинскому Послу, Графу Поллону и Саксонскому Послу, Барону Герсдорфу.

— Герцогъ Веллингтонъ вчера въ сопровожденіи Полковника Ансона посетилъ Таверъ и разсматривалъ съ большимъ вниманіемъ оружіе и военные снаряды. Въ арсеналѣ большая дѣятельность.

— Г. Ваггорнъ вчера чрезъ одиннадцать дней прибылъ сюда съ Мальты.

— Белгійское Правительство, какъ прежде Русское, послало въ Лондонъ двухъ артиллерійскихъ Офицеровъ, чтобы узнать систему вооруженія войскъ Барона Гуэртелупа. Эти Офицеры, Полковникъ Баронъ Виттертъ и Капитанъ Ненсъ сюда прибыли къ концу прошлой недѣли. (A.P.S.Z.)

Г е р м а н і я.

Франкфуртъ, 28-го Января.

Слышно что Ганавская газета, которая пишетъ съ разными замѣчаніями и о здѣшнемъ городѣ, будетъ здѣсь совершенно запрещена.

— Докторъ Г. Мейеръ занимающійся практикою въ Дрезденѣ, будучи увѣренъ, что пренебреженное врачами употребленіе электричества въ леченіи больныхъ, нѣкоторыми изъ нихъ несправедливо опровергается, приобрѣлъ отъ Профессора Этингаузена магнетическо-электрической приборъ новаго изобрѣтенія, посредствомъ коего, электрическая жидкость можетъ сообщаться съ успѣхомъ, безъ значительной боли, которая по обстоятельству можетъ облегчаться. Упомянутый врачъ увѣряетъ, что съ помощію сего прибора съ большимъ успѣхомъ употреблялъ онъ электрическую жидкость въ застарѣлыхъ параличахъ, что также испытано и въ Вѣнѣ съ удивительнымъ успѣхомъ при хроническихъ, никакими средствами неизлечимыхъ, ревматизмахъ. (G. C.)

И т а л і я.

Римъ, 25-го Января.

Diario сообщаетъ слѣдующую статью: „Прошлѣе лѣто, когда угрожала намъ Азіатская болѣзнь и къ сожалѣнію потомъ начала свирѣпствовать, нѣкоторые благовѣрные сдѣлали предположеніе, основать союзъ подъ покровительствомъ Святаго Игнатія Лойолы, для испрошенія Всевышняго, чтобы предохранять членовъ его отъ сего бѣдствія. Довѣріе сіе увеличилось преданіемъ, что во время Александра VII, когда свирѣпствовала язва въ семь городъ, никто не потерпѣлъ отъ нея, кто принадлежалъ къ подобному обществу. Члены дали обѣтъ, если избѣгутъ заразы, принести святому пожертвованіе. Кроме того постановлено, что каждый принадлежащій обществу священникъ, долженъ въ означенное время въ церкви Св. Лойолы совершить службу и что вѣрные должны приобщаться тамъ Св. Таинъ. Такъ какъ теперь всѣ члены, кромѣ одной только особы, остались здоровыми, то определено въ воздаініе благодаренія Всевышнему, въ продолженіе трехъ дней приносить молитвы. Сгеченіе народа было чрезвычайное и въ первый день, Кардиналь-Викарій лично раздавалъ небесный хлѣбъ многочисленному собранію благовѣрныхъ. Упомянутое пожертвованіе состояло изъ шести позолоченныхъ подсвѣчниковъ великолѣпной отливки. Они должны всегда стоять предъ алтаремъ Святаго, во свидѣтельство столь великихъ чудотвореній и ко внушенію довѣрія Христіанъ къ столь могущественному предстателю у Бога.“ (A.P.S.Z.)

И с п а н і я

Людѣо, 26-го Января.

Между иностранцами въ главной квартирѣ Д. Карлоса, находится Баронъ Ваэрстъ который прибылъ недавно, и возбудилъ особенное вниманіе оказаннымъ ему пріемомъ. Г. Ваэрстъ тотчасъ по своемъ прибытіи имѣлъ у Донъ-Карлоса аудіенцію, ко-

— Дня 29-го Стycznia obu Izbow Parlamentu przełożony był traktat handlu i żeglugi, zawarty między Królową Brytanii Wielkiej, a Królem Greckim, i d. 4 Paźdz. podpisany w Londynie. Według tego, okręty Greckie, wchodzące do Angielskich portów i wychodzące z nich, a także Angielskie do Greckich i wychodzące z nich, nie wnoszą większej opłaty, jak okręty własnego narodu. Oba Mocarstwa w obustronnych portach mianować mogą Konsulów. Poddani z obu stron używają w obu Państwach zupełnej religijnej tolerancji i dowolnie testamentami mogą rozporządzać swoim majątkiem. Umowa zawartą została na 10 lat, od dnia wzajemnej ratyfikacji. Wymiana ma nastąpić w przeciągu trzech miesięcy od dnia podpisania.

Dnia 8.

Królowa dawała wczora audyencye Posłowi Brazylijskiemu P. Salva, Posłowi Sardynskiemu Hrabie-mu Pollon i Posłowi Saskiemu, Baronowi Gersdorf.

— Xiążę Wellington, w towarzystwie Półkownika Anson, odwiedzał wczora Tower i z wielką bacnością oglądał zapasy broni i potrzeby wojskowe. W arsenale panuje wielka czynność.

— P. Waghorn wczora w jedenastej dni z Malty tu przybył.

— Rząd Belgicki, jak pierwsey Rossyyski, wystął dwóch oficerów artylleryi do Londynu, dla oznajomienia się z systematem uzbrojenia wojskowego Barona Huerteloup. Oficerowie, Półkownik Baron Wittert i Kapitan Neuens, ku końcowi przeszłego tygodnia tu przybyli. (A.P.S.Z.)

Н и е м с к и.

Frankfort, 28-го Стycznia.

Стычаѣ, że gazeta Hanauska, pisząca z różnemi uwagami o tutejszém mieście, będzie tu zupełnie zakazana.

— Doktor J. Meyer, praktykujący w Dreźnie, będąc przekonany, że zaniechanie przez lekarzy użycie elektryczności w ratowaniu chorych, jest przez niektórych z nich niewłaściwie okrzykane, nabył od Professora Ettinghausen aparat magnetyczno-elektryczny nowego wynalazku, za pomocą którego płyn elektryczny może być udzielony w sposób skuteczny, mało bolesny i podług okoliczności łagodzić się mogący. Rzeczonny doktor zapewnia, że przy pomocy tego aparatu użył z wielkim skutkiem elektryki w zastarzałych sparaliżowaniach, co już także i w Wiedniu z zadziwiającą skutecznością doświadczono chronicznych, wszelkimi innemi środkami nieuleczonych reumatyzmach. (G. C.)

В ѣ о с н у.

Rzym, 25-го Стycznia.

Diario zawiera następujący artykuł: „Gdy przeszłego lata zagrażała nam choroba azyatycka i na nieщастіе wkrótce potem byliśmy nią dotknięci, niektórzy pobożni, powzięli zamiysł utworzenia związku pod opieką Sw. Ignacego Lojoli, dla uproszenia Boga, ażeby członków zachował od tей klęski. To zaufanie tѣмъ więcey wzrosło podaniem, że za czasów Alexandra VII, kiedy grassowała zaraza w tѣмъ mieście, nikt jej nie uległ z tych, co należeli do podobnego związku. Członkowie uczynili ślub, iż jeśliby zachowani zoli od zarazy, mają Świętemu złożyć ofiarę. Oprócz tego postanowiono, że każdy do towarzystwa należący kapłan, obowiązany jest w pewnym czasie w kościele Sw. Ignacego odprawić mszā s., i że tam wierni mają przyjąć Przenajświętszy Sakrament. Gdy teraz, przez szczególną łaskę Bożą, wszyscy członkowie, oprócz jednej tylko osoby, pozostali zdrowymi, postanowili więc odbyć trzydniowe modły, dla podziękowania Najwyższemu. Zgromadzenie było niezmiernе, i pierwszego dnia Kardynał-Wikaryusz rozdawał osobiście komunią niezliczonemu tłumowi wiernych. Wspomniona wyżej ofiara składała się z sześciu pozłacanych lichtarzy spaniałey roboty. Mają one wiecznie pozostać na ołtarzu Świętego, jako świadectwo tak wielkiego cudu i do ożywienia zaufania Chriściан ku przemożnemu u Boga Świętemu.“

Н и с з р а н і я.

Lludio, 26-го Стycznia.

Pomiędzy cudzoziemcami, którzy się teraz znajdują w głównej kwaterze Don Carlosa, jest także Baron Vaerst, który tam niedawno przybył i wzbudził szczególną uwagę, okazaniem mu przyjęciem. Natychmiast po przybyciu swoim miał u Don Carlosa posłuchanie,

торая къ изумленію всей главной квартиры, продолжалась цѣлый часъ; на слѣдующій же день посѣщалъ его могущественный Министръ *Teixeira* и Министръ Финансовъ *Labandero* и извѣстный Аббатъ Донъ Жуанъ *Echeverria*. Съ этого дня замѣтна необыкновенная дѣятельность въ главной квартирѣ. (A.P.S.Z.)

Молдавія и Валахія.
Бухарестъ, 26-го Января.

23-го ч. въ 8½ часовъ вечера здѣсь также было сильное землетрясеніе, продолжавшееся около 3 минутъ 20 секундъ. Всѣ дома сильно потрясены и менѣе или болѣе повреждены. Наиболѣе причинило вреда паденіе высокыхъ каменныхъ стѣнъ извѣстнаго монастыря Св. Георгія, одного изъ богатѣйшихъ и величайшихъ въ Валахіи. Князь во время землетрясенія находился въ театрѣ, и еслибъ потрясеніе послѣдовало часомъ позже, то гораздо болѣе погибло бы людей и самъ Князь непременно былъ бы убитъ, потому, что часть стѣны въ его комнатѣ упала прямо на постель. (A.P.S.Z.)

К и т а й.

Annales de la Propagation de la Foi сообщаютъ интересныя извѣстія о состояніи Христіанства въ Китаѣ. Если предсказанныя надежды исполнятся, то сіе неизмѣримое Государство не будетъ болѣе закрыто для другихъ націй и сей новый оборотъ, для всей Европы былъ бы источникомъ неизвѣстныхъ до сихъ поръ богатствъ. Всѣ Китайскія миссіи раздѣляются на три большихъ Апостольскихъ Викаріата и три Епископства. Первые находятся въ Ханъ-Зи, Фо-Кимъ и Су-Чуэнь; послѣдніе имѣютъ свои столицы въ Пекинѣ, Нанкинѣ и Макао. Апостольскій Викаріатъ Ханъ-Зи содержитъ четыре провинціи: Сенъ-Зи, Канъ-Зи, Канъ-Сіонъ и Гонъ-Квангъ. Миссія эта вверена Италіанскимъ Францисканамъ Пропанды; Семинарія ихъ въ Неаполь. Число Европейскихъ Миссіонеровъ, находящихся въ сихъ провинціяхъ, кромѣ двухъ Епископовъ, простирается до пяти, туземныхъ священниковъ до 17-ти; въ округѣ Гу-Пе, части провинціи Гонъ-Квангъ, находится около 60,000 Христіанъ; Французскіе Лазаристы совершаютъ тамъ службу. Христіане изъ Ханъ-Зи въ отношеніи своего вѣроисповѣданія, пользуются нѣкоторымъ родомъ терпимости. Апостольскій Викаріатъ Фо-Кіень, предоставленъ Испанскимъ Доминиканамъ изъ Маниллы; Апостольскій Викаріатъ и его помощники, имѣютъ въ своемъ распоряженіи пять монаховъ и девять туземныхъ священниковъ. Эта миссія самая знатнѣйшая и свободнѣйшая во всемъ Китаѣ; въ нѣкоторыхъ мѣстахъ служба совершается публично, и можно принять въ одну провинцію около 30,000 Христіанъ; двѣ другія къ Фо-Кимъ принадлежащія провинціи имѣютъ около 9,000 почитателей Христіанской вѣры; тамъ также находятся Французскіе Лазаристы. Островъ Формоза есть послѣдняя провинція принадлежащая къ Викаріату Фо-Кіень. Викаріатъ Су-Чуэнь заключаетъ обширную провинцію сего имени, и кромѣ того провинціи Ю-Фанъ и Куей-Чеу. Викаріатъ сей вверенъ Французской Семинаріи иностранныхъ миссій въ Парижѣ. Тамъ находятся теперь два Епископа, девять Европейскихъ священниковъ, 30 туземныхъ и 15,000 Христіанъ. Пекинская Епархія состоитъ изъ провинцій Пе-Че-Ли и Хангъ-Тонгъ. Нанкинскій Епископъ проживающій въ Пекинѣ, управляетъ сею Діецезію. Число Христіанъ въ сихъ двухъ провинціяхъ, полагается 40,000, духовенства неизвѣстно. Лазаристы имѣютъ тамъ одного своего члена въ качествѣ Миссіонера и пять Китайскихъ проповѣдниковъ. Нанкинскою Епархіею управляетъ Генеральный Викарій; и здѣсь также находятся Лазаристы въ качествѣ Миссіонеровъ и духовные въ провинціяхъ Го-Нанъ и Кiangъ-Нанъ. Макооская Епархія содержитъ провинціи Квангъ-Тонгъ, Квангъ-Зи и островъ Ган-Нанъ. Ею управляетъ Капитулъ, такъ какъ Епископское мѣсто давно уже упразднено. Туземные священники въ провинціяхъ, гдѣ Европейцы, (кромѣ главнаго города Макао, въ которомъ изъ 12,000 жителей, есть только 5,000 Христіанъ) не могутъ скрываться, совершаютъ службу. Число Христіанъ во всей Епархії простирается до 40,000 душъ. Въ Макао присутствуютъ уполномоченные разныхъ миссій, тамъ состоитъ также Китайская Семинарія общества Св. Лазарія, учрежденная съ начала въ Пекинѣ, а во время преслѣдованій въ 1835 г., перенесенная Ламіотомъ въ сей городъ. Вторая Китайская Семинарія, въ вѣдомствѣ того же ордена, состоитъ въ одной Тартарійской деревнѣ, по ту сторону большой каменной стѣны. Христіанская религія, извѣстна во всемъ Китаѣ и нужно только благоприятное обстоятельство, чтобы она распространилась съ быстротою. Всѣ доносенія Мис-

кѣ, ku podziwieniu całej głównej kwatery, trwało całą godzinę; nazajutrz zaś odwiedził go przemożny Minister *Teixeira*, Minister skarbu *Labandero* i znajomy Oyciec Don Juan *Echeverria*. Tegoż dnia przedsięwzięto niezwyčajną czynność w głównej kwaterze. (A.P.S.Z.)

MULTANY I WOŁOSZCZYZNA.
Bukarest, 26-go Stycznia.

Dnia 23 o 3 kwadransach na 9-tą wieczorem i tu czuć się dało mocne trzęsienie ziemi, które w ogólności trwało około 3 minut 20 sekund. Wszystkie prawie domy mocno wstrząśnione i mniej lub więcej uszkodzone zostały. Największą zrządziło szkodę zapadnięcie wysokich murów leżącego w środku miasta sławnego klasztoru Sw. Jerzego, jednego z najbogatszych i najpiękniejszych na Wołoszczyźnie. Xiążę podczas trzęsienia znajdował się w teatrze, i jeśliby wypadek ten zdarzył się godziną pierwiej, tedy bez wątpienia daleko więcej zginęłoby ludzi i sam Xiążę niechybnie byłby zabitym, gdyż część murów jego pokoju, zapadła na łóżko. (A.P.S.Z.)

С и н и у.

W *Annales de la Propagation de la Foi* czytamy interesujące wiadomości o stanie Chrześcijaństwa w Chinach. Jeśli się przepowiedziane w tej rzeczy nadzieje spełnią, tedy niezmiernie to państwo, nie będzie więcej zamkniętym dla innych narodów i ten nowy obrót byłby źródłem nieznanym dotąd bogactw. Wszystkie misye Chińskie dzielą się na trzy wielkie Apostolskie Wikaryaty i trzy Biskupstwa. Pierwsze są w Chan-Si, Fo-Kim i Su-Tchuen; ostatnie mają swoje stolice w Pekinie, Nankinie i Macao. Wikaryat Apostolski Chan-Si, obejmuje cztery prowincje Sen-Si, Kan-Si, Kan-Sion i Hon-Quang. Missya ta sprawowana jest przez Włoskich Franciszkanów Propagandy; Seminaryum ich w Neapolu. Liczba Misjonarzy Europejskich, którzy się znajdują w tych prowincjach, oprócz dwóch Biskupów, składa się z pięciu; krajowych kapłanów 17; w obwodzie Hu-Pe, części prowincyi Hon-Quang, znajduje się tylko około 60,000 chrześcian; Francuzcy Lazarysty spełniają tam posługę religijną. Chrześcijanie w Chan-Si, względem swojej wiary, używają niejakej tolerancji. Wikaryat Apostolski Fo-Kien, poruczony jest Dominikanom Hiszpańskim z Manilli; Wikaryusz Apostolski i jego Koadjutor, mają w swoim rozporządzeniu pięciu zakonników i dziewięciu kapłanów krajowców. Missya ta jest jedną z najwięcej kwitnących i najwolniejszych w całych Chinach, w niektórych miejscach nabożeństwo jest publiczne; około 30,000 chrześcian liczyć można w tej jednej prowincyi; dwie inne do Fo-Kim należące prowincje zawierają około 9,000 zwolenników religii Chrześcijańskiej; tam również znajdują się Francuzcy Lazarysty. Wyspa Formosa jest ostatnią prowincją, należącą do wikaryatu Fo-Kien. Wikaryat Su-Thuen zawiera niezmierną prowincją tego imienia, i oprócz tego prowincje Yu-Fan i Kouei-Tcheou. Wikaryat ten powierzony jest Francuzkiemu Seminaryum missyy zagranicznych w Paryżu. Jest tam teraz dwóch Biskupów, 9 kapłanów Europejskich, 30 krajowych i 15,000 chrześcian. Biskupstwo Pekińskie składa się z prowincyi Pe-The-Ly i Chang-Tong. Biskup Nankinu, mieszkający w Pekinie, zarządza tą dycezyą. Liczba Chrześcian w tych dwóch prowincjach dochodzi 40,000, duchowieństwa niewiadomo. Lazarysty mają tam jednego ze swoich członków misjonarzem i pięciu Chińskich kaznodziei. Biskupstwo Nankińskie rządzone jest przez Jeneralego Wikaryusza; tu także znajdują się Lazarysty misjonarzami i duchowieństwo w prowincjach Ho-Nan i Kiang-Nan. Biskupstwo Macao zawiera prowincje Quang-Tong, Quang-Si i wyspę Hai-Nan. Zarządzane jest przez kapitułę, gdyż posada Biskupia od dawna jest nieosadzoną. Krajowi kapłani w tych prowincjach gdzie Europejczycy, oprócz głównego miasta Macao, które pomiędzy 12,000 mieszkańców, liczy 5,000 Chrześcian, ukrywać się nie mogą, odbywają posługi duchowne. Liczba Chrześcian w całym Biskupstwie dochodzi 40,000 dusz. W Macao znajdują się pełnomocnicy rozmaitych missyy; jest tam także Seminaryum Chińskie zgromadzenia Lazarystów, które założone z początku w Pekinie, przeniesione zostało do tego miasta przez Lamiota, w czasie prześladowania w roku 1835. Inne Seminaryum Chińskie, będące pod kierunkiem tegoż zakonu, znajduje się we wsi Tartaryi, po tamtej stronie wielkiego muru. Religia Chrześcijańska znajoma jest w całym Państwie Chińskim, i trzeba tylko pomyśleć okoliczności, ażeby się z szybkością rozszerzyć mogła. Potrzeba tylko Konstantyna, jak zapewniają wszystkie doniesienia misjonarzy, ażeby 300 milionów ludzi przyprowadzić na łono Kościoła Chrześcijańskiego. Terazniejszy Cesarz, przy wstąpieniu swoim

(A.P.S.Z)

Росси.

Къ утѣшенію можно принять за вѣрное, что изъ показаннаго количества содержащихся въ тюрьмахъ преступниковъ, какъ удостовѣряють и отчеты Министерства Юстиціи, гораздо болѣе половины или оправдываются по суду, или признаются не столь виновными, какъ оказались, при первоначальномъ своемъ задержаніи, такъ, что по тѣмъ же отчетамъ и выводамъ Министерства Юстиціи, едва сороковая часть обвиненныхъ подвергается тяжкимъ наказаніямъ, опредѣляемымъ по закону за важныя, уголовныя преступленія. Сверхъ того, составляя общее заключеніе о народной нравственности, нельзя упустить изъ вида и того, что взятая здѣсь для соображенія часть Россіи есть именно та, въ которой, судя по естественному ходу вещей, можно предполагать болѣе испорченную нравственность и большее количество разнаго рода преступленій. Въ ней заключаются: обѣ столицы, губернскіе города самыя многочисленныя и вообще мѣста, наиболѣе населенныя жителями различнаго происхожденія, вѣры, обычаевъ, умственной образованія и занятій; губерніи, возвращенныя отъ Польши, столь сильно потрясенныя бывшимъ недавно возмущеніемъ; губерніи, сопредѣльныя Сибири, общему вмѣстилищу осужденныхъ уже преступниковъ; наконецъ Бессарабская область, всегдашнее убѣжище бродягъ, бѣглыхъ и преступниковъ, укрывающихся отъ преслѣдованія законовъ. Но въ прочихъ губерніяхъ, обитатели коихъ, не столько еще удаленные отъ прежнихъ нравовъ, ведутъ жизнь болѣе покойную и промышленность болѣе простую; преступниковъ закона безъ сомнѣнія должно быть менѣе. Заключеніе это оправдывается помннутыми отчетами Министерства Юстиціи. (Ж. М. В. Д.)

Na pociechę za rzecz pewną przyjąć można, że z wykazanej liczby więzionych, jak o tём przekonywają raporta Ministra Sprawiedliwości, równie większa ich połowa bywa wyrokiem sądu albo uniewinniona, albo uznana za mniej winną, jak przy pierwiastkowém zatrzymaniu ich mniemano, tak, iż według tychże raportów i wyrachowań Ministerjum Sprawiedliwości, ledwie czterdziesta część oskarżonych ulega karom ciężkim, za główne zbrodnie prawami oznaczonym. Obok tego, wyprowadzając wnioski co do moralności narodu w ogóle, nie należy spuszczać z uwagi, że tu za podstawę wyrachowania wziętą została ta mianowicie część kraju, w której, według naturalnego biegu rzeczy, przypuszczać można bardziej zepsutą moralność i większą ilość przestępstw różnego rodzaju. W tej części mieszczą się obie stolice, najludniejsze miasta gubernialne, i w ogólności okolice najwięcej zamieszkałe przez ludzi różnego pochodzenia, wiary, obyczajów, umysłowego ukształcenia i powołania; gubernie od Polski powrócone, tak mocno wstrząśnione skutkiem niedawnego rokoszu; niemniej gubernie przyległe Syberyi, tey ogólnej siedzibie kazyanych już winowayców, nakoniec prowincya Bessarabska, ciągłe schronienie włośców, zbiegów i zbrodniarzy, ukrywających się przed wymiarem sprawiedliwości. Lecz w innych guberniach, których mieszkańcy, nie tyle oddaleni od dawnych obyczajów, trudnią się sposobem życia spokojniejszy i prostszym, liczba przestępstw bez wątpienia musi być mniejszą. Wniosek ten usprawiedliwiają wyżej wspomniane raporta Ministerjum Sprawiedliwości. (G. R. K. P.)